

Z A P I S N I K

sa četvrte sjednice Odbora za turizam, poljoprivredu, ekologiju i prostorno planiranje Skupštine Crne Gore 26. saziva, održane 20. marta 2017. godine

Sjednica je počela u 10.45 časova.

Predsjedavao je prof. dr Petar Ivanović, predsjednik Odbora.

Sjednici su prisustvovali poslanici/e, članovi/ce Odbora: Genci Nimanbegu, prof. dr Sanja Vlahović, dr Predrag Sekulić, Ana Nikolić i Mirsad Murić.

Sjednici je, u skladu sa članom 65 stav 2 Poslovnika Skupštine Crne Gore prisustvovao Mihailo Anđušić.

Pored članova Odbora, sjednici su prisustvovali: Danijela Stolica, generalna direktorica Direktorata za poljoprivredu i ribarstvo u Ministarstvu poljoprivrede i ruralnog razvoja i Merisa Čekić, savjetnica u Ministarstvu poljoprivrede i ruralnog razvoja,

Pošto je konstatovano da postoji kvorum za rad i punovažno odlučivanje, za sjednicu je utvrđen sljedeći

DNEVNI RED:

- Usvajanje zapisnika sa treće sjednice Odbora -

1. PREDLOG ZAKONA O ŠEMAMA KVALITETA POLJOPRIVREDNIH I PREHRAMBENIH PROIZVODA;
2. TEKUĆA PITANJA.

Zapisnik sa treće sjednice Odbora usvojen je jednoglasno.

1. Prva tačka dnevnog reda - PREDLOG ZAKONA O ŠEMAMA KVALITETA POLJOPRIVREDNIH I PREHRAMBENIH PROIZVODA

Danijela Stolica generalna direktorica Direktorata za poljoprivredu i ribarstvo u Ministarstvu poljoprivrede i ruralnog razvoja, obrazložila je potrebu donošenja zakona. Naglasila je da se radi o zakonu koji je veoma značajan za razvoj crnogorske poljoprivrede, ako se ima u vidu da se

njime uređuju vrste, način i postupak primjene šema kvaliteta poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda, kao i ocjenjivanje njihove usaglašenosti sa specifikacijom tih proizvoda. Navela je da zakon prepoznaje neke nove oznake, u odnosu na zakon kojim se, takođe uređivao kvalitet poljoprivrednih proizvoda. Nove oznake su: "viši kvalitet" , "planinski proizvod" i oznaka "sa moje farme". Navela je da je predlagač vodio računa o strukturi crnogorske poljoprivrede, imajući u vidu da je mala i usitnjena, pa se rješenjima u zakonu utiče na dodavanje vrijednosti proizvodima iz Crne Gore. Kao primjer je navela da već postoji proizvod (Njeguški pršut) koji je po pozitivnom Zakonu zaštićen, čime se opravdava donošenje zakona koji će poboljšati pozicije domaćih proizvoda na širem tržištu. Saopštila je da su sva rješenja u Predlogu zakona usaglašena sa evropskim zakonodavstvom.

Poslanik Mirsad Murić ukazao je na nedostatak nekih zaštićenih vrsta. Saopštio je da zakonom treba zaštititi samonikle vrste, a to su: šumski plodovi, ljekovite biljke i gljive. Naglasio je da bi šema kvaliteta ovih vrsta trebala da bude »geografsko porijeklo« ili »planinski proizvod«. Zaštita ovih, domaćih, sorti veoma je značajna kako bi se napravila distinkcija između njih i sorti koje se kupuju van Crne Gore, a stavljaju na tržište u Crnoj Gori. Naveo je konkretni primjer trgovine gljivama koje su u Crnu Goru ušle bez specifikacije i/ili provjera na radioaktivnost. Kupujući takve gljive potrošači se dovode u zabludu da kupuju zdrav proizvod pritom misleći da je crnogorski što nije bio slučaj. Posebnu štetu nanosi činjenica da je Crna Gora stekla lošu reputaciju na tržištu gljivama. Smatra da će nedvosmislenom oznakom porijekla proizvoda biti zaštićeni otkupljivači, proizvođači ali i korisnici proizvoda, od prerade, distribucije i korišćenja nezdravih vrsta biljaka i gljiva.

Poslanik Predrag Sekulić je pozdravio napor predlagača i ukazao da se Predlogom zakona više nego do sada vodi računa o konkretnoj dobrobiti za građane Crne Gore i istakao da će proizvod koji bude nosio određenu oznaku kvaliteta, pružiti vjerodostojne podatke ne samo građanima Crne Gore, već i posjetiocima iz inostranstva. Saopštio je da problem može nastati prilikom tzv. brendiranja i naveo primjer zaštićenog Njeguškog pršuta i činjenicu da se traži brendiranje i cetinjskog pršuta, pri čemu je teško očekivati da će i on biti posebno zaštićen. Istakao je da loša praksa i nerazumijevanje proizvođača mogu dovesti do neadekvatne primjene dobrog i kvalitetnog propisa.

Poslanik Genci Nimanbegu je podsjetio da Crna Gora primjenjuje Zakon o oznakama porijekla, geografskim oznakama i oznakama garantovano tradicionalnih specijaliteta poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda i postavio pitanje koje su novine u predloženom zakonu u odnosu na Zakon koji je u primjeni. Ocijenio je interesantnim ovlašćenje dato fizičkim licim da zaštite gotova jela određenih karakteristika i sa određenog područja. Pitao je na koji način će biti zaštićena autentičnost i izbjegnuta zloupotreba zaštite gotovih jela, pri činjenici da i pravna i fizička lica mogu tražiti zaštitu, tvrdeći da jelo određenih karakteristika potiče sa određenog

mjesta. Interesovao se kako je institucionalno riješen problem utvrđivanja odakle i čije je određeno jelo.

Predsjednik Odbora, prof. dr Petar Ivanović je pitao da li je moguće uticati na rok iz člana 9 stav 3 Predloga zakona tako da se isti skрати. Tim članom propisano je da u postupku za registraciju oznake porijekla ili geografske oznake ovlašćena Komisija vrši provjeru urednosti zahtjeva u roku od 60 dana od dana prijema zahtjeva. Smatra da je propisani rok neopravdano dug, imajući u vidu da već naredni, član 10, propisuje kraći rok za prigovor na zahtjev za registraciju oznake porijekla ili geografske oznake (30 dana). Iznoseći mišljenje da je veoma važno precizirati ko je u obavezi da objavljuje uredan zahtjev za registraciju, zatražio je objašnjenje stava 6 člana 9 Predloga zakona, kojim je propisano da se takav zahtjev objavljuje u "Službenom listu Crne Gore".

Odgovarajući na postavljena pitanja i iznijete primjedbe Danijela Stolica je saopštila da se gljive štite Zakonom o zaštiti prirode jer se njime regulišu genetički resursi u Crnoj Gori, a da šumsko bilje može biti zaštićeno po predloženom zakonu jer može biti poljoprivredno bilje ako ga beru, obrađuju i distribuiraju za to ovlašćena lica. Samu kontrolu branja ljekovitog bilja vrši Agencija za zaštitu životne sredine. Saopštila je da začini i slično, porijeklom iz prirode, mogu da budu zaštićeni, ali lista zaštićenih proizvoda mora biti usaglašena sa *acquisom*. Svi proizvodi koji se štite moraju proći procedure koje važe i za Evropsku uniju jer su samo tako domaći proizvodi zaštićeni na evropskom nivou i tako postaju konkurentni na tržištu van Crne Gore. Što se tiče zaštite sličnih proizvoda, saopštila je da se mnogo napora ulaže da se proizvođači pravilno razumiju, kako bi dobili zajedničku specifikaciju tih proizvoda. Proizvođači moraju shvatiti da je za plasman njihovih proizvoda mnogo bolje kada bi jednom specifikacijom bilo obuhvaćeno šire područje. Saopštila je i da se, u odnosu na ranije donijete propise, u Evropskoj uniji promijenila regulativa 2011. godine, pa su, pored postojećih, kako je i u uvodnom obrazloženju navela, dodate oznake »viši kvalitet«, »planinski proizvod« i »sa moje farme«. U svakom slučaju proizvod koji se štiti mora da ima neku specifičnost u odnosu na sličan proizvod koji je već zaštićen. Kako bi proizvođači imali što više koristi, preporučila je da slične proizvode zaštite pod jednim imenom, zbog čega ih treba ohrabriti da se udružuju.

Merisa Čekić je upoznala članove Odbora da je u odnosu na propise iz 2011. godine izmijenjen pojam »garantovano tradicionalni specijalitet« i da termin »crnogorski«, kojim neki proizvođači žele da zaštite svoj proizvod, implicira postupak zaštite koji je veoma dugotrajan. Izjavila je da se takva zaštita rijetko traži jer je gotovo nemoguće imati isti kvalitet proizvoda sa juga i sjevera zemlje, a da on nosi oznaku »crnogorski«. Govoreći o roku iz člana 9 stav 3 Predloga zakona, rekla je da je bilo predloga da se taj rok produži, jer se u postupku po zahtjevu za registraciju razmatra obimna dokumentacija - studija sa mnoštvom relevantnih priloga. Istakla je da u Evropskoj uniji postupak zaštite proizvoda traje najmanje tri godine. Složila se sa primjedbom da treba precizirati ko objavljuje zahtjev za registraciju u »Službenom listu«.

Poslanik Genci Nimanbegu je zatražio informaciju iz uporedne prakse koliko košta proces zaštite poljoprivrednog ili prehrambenog proizvoda. Saopštio je da visoka cijena postupka utvrđivanja šema kvaliteta poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda demotivira proizvođače da registruju i zaštite svoje proizvode.

Merisa Čekić je objasnila da proces podrazumijeva pripremu proizvođačke specifikacije i da takva specifikacija uključuje istorijske, geografske i stručne aspekte, uglavnom prerađenog, proizvoda. Procjenu cijene sprovođenja postupka teško je dati i ona je individualna. Cijena zavisi od raspoložive literature, koja obezbjeđuje provjeru autohtonosti proizvoda. Govoreći o zaštiti šumskog i ljekovitog bilja i gljiva, istakla je da te vrste mogu da se štite. Postupak zaštite pokreću proizvođači i to je kolektivno pravo koje važi za tri sistema kvaliteta – »oznaka porijekla«, »geografska oznaka« i »garantovano tradicionalni specijalitet«. Individualna prava su »viši kvalitet«, »sa moje farme« i »planinski proizvod«. Istakla je da se predloženim zakonom ne štite autohtone vrste, već ekonomski interes poljoprivrednih i prehrambenih proizvođača tj. radi se o komercijalnim šemama uz koje proizvođači treba da dobiju dodatnu vrijednost svojih proizvoda, a potrošači podatke o povećanom nivou kontrole proizvoda koji konzumiraju. Govoreći o kontroli šema kvaliteta naglasila je da nju vrši sertifikaciono tijelo, najmanje jednom godišnje po utvrđenim procedurama. Tržište kontroliše inspekcija jer je od dana zaštite, zabranjeno drugim proizvođačima korišćenje zaštićenog imena. Gastronomski proizvodi se najčešće štite kao »garantovano tradicionalni specijalitet«, a sertifikaciono tijelo kontroliše količine koje se plasiraju pod zaštićenim nazivom.

Predsjednik Odbora, prof. dr Petar Ivanović naglasio je da ranije podnijet zahtjev za registracijom obezbjeđuje ekskluzivitet zaštite i da domaći proizvođači toga moraju biti svjesni. Podsjetio je da nije dat odgovor na pitanje zašto se gljive ne štite predloženim šemama kvaliteta tj. zašto se ne nalaze u Predlogu zakona, tim prije što postoji član kojim se uređuje primjena zakona (član 3).

Merisa Čekić je objasnila da je lista proizvoda koji se štite preuzeta od Evropske komisije koja je insistirala na strogom poštovanju iste. Međutim, ne postoji zabrana da se i gljive dodaju listi i o tome će, u najskorije vrijeme, biti poslat upit Evropskoj Komisiji.

S tim u vezi, Odbor je predložio podnošenje amandmana u zavisnosti od odgovora Evropske Komisije .

Uočavajući pozivanje na pogrešne odredbe Predloga zakona, Odbor je odlučio da podnese sljedeći:

AMANDMAN

„U članu 28 stav 4 Predloga zakona riječi „člana 25 stav 6 i čl. 26 i 27“, zamjenjuju se riječima: „člana 24 stav 6 i čl. 25 i 26“.

Odbor je jednoglasno odlučio da predloži Skupštini da usvoji Predlog zakona.

Za izvjestioca na sjednici Skupštine određen je poslanik Mirsad Murić.

2. tačka dnevnog reda - TEKUĆA PITANJA

- a) Predsjednik Odbora, prof. dr Petar Ivanović je obavijestio članove Odbora da su predstavnici OEBS-a upoznati sa primjedbama i sugestijama koje je Odbor iznio na trećoj sjednici vezano za Nacrt analize o praksi i mehanizmima saradnje građanskog društva i Odbora za turizam, poljoprivredu, ekologiju i prostorno planiranje putem konsultativnih i kontrolnih saslušanja u oblasti zaštite životne sredine. Zamolio je članove Odbora da dostave pisane komentare kako bi bili dostavljeni OEBS-u radi eventualne korekcije pomenutog Nacrta analize. Predložen je sastanak sa autorskim timom i uvid u ciljeve i projektni zadatak sprovedenog istraživanja.
- b) Predsjednik Odbora, prof. dr Petar Ivanović upoznao je članove Odbora da na dopis upućen Opštini Plav povodom rješavanja pitanja vezanog za dodjelu zemljišta u zakup u mjestu „Babino polje“, opština Plav, radi izgradnje etno sela, Odbor od Sekretarijata za uređenje prostora i imovinu opštine Plav nije dobio traženu informacija o koracima u postupku rješavanja po zahtjevu Agran Alije. Imajući u vidu i činjenicu da i pored usmenog urgiranja kod sekretarke Sekretarijata gđe Šahmanović, Odbor do održavanja sjednice nije dobio potrebni odgovor, predložio je da se navedenom Sekretarijatu uputi pisana urgencija, a o nepostupanju organa lokalne samouprave obavijesti i nadležno Ministarstvo za javnu upravu i Agran Alija.
- c) Predsjednik Odbora je upoznao članove Odbora sa predstojećim sastankom predsjedavajućih radnim tijelima nadležnim za ekonomska pitanja i zaštitu životne sredine koji se održava na Malti 6. i 7. aprila 2017. godine. Tema sastanka je uticaj klimatskih promjena na ekonomska pitanja, troškovi koje proizvode klimatske promjene i aktivnosti u toj oblasti. Saopštio je da, s obzirom da se tematika ovog sastanka prevashodno odnosi na Odbor za turizam, poljoprivredu, ekologiju i prostorno planiranje, sastanku prisustvuje poslanik Mirsad Murić i mr Milena Kapa, sekretarka Odbora. Odbor je jednoglasno podržao predlog.

Sjednica je zaključena u 11.45 časova.

SEKRETARKA ODBORA

mr Milena Kapa

PREDSJEDNIK ODBORA

prof. dr Petar Ivanović